

Hallintovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain ja rajavartiolaitain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain ja rajavartiolaitain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta (HE 40/2017 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- perustuslakivaliokunta PeVL 23/2017 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Jaana Heikkinen, sisäministeriö
- ylitarkastaja Pertti Ojutkangas, sisäministeriö
- kansainvälisen yhteistyön yksikön päällikkö, eversti Mika Rytönen, sisäministeriö
- rajaturvallisuusasiantuntija, komentajakapteeni Mikko Simola, sisäministeriö
- puheenjohtaja Marja-Leena Karekivi, Maanpuolustuksen Henkilökuntaliitto MPHL ry
- pääluottamusmies Juha Susi, Päälystöliitto ry
- pääluottamusmies Jouni Kurttila, Rajaturvallisuusunioni ry
- järjestöpäällikkö Kari Nousiainen, Upseeriliitto ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- puolustusministeriö
- valtiovarainministeriö
- sosiaali- ja terveysministeriö
- Poliisihallitus
- Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
- Keva
- Palkansaajajärjestö Pardia ry
- Suomen Konepäälystöliitto ry

Valiokunnan mietintö HaVM 13/2017 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi rajavartiolaitoksen hallinnosta annettua lakia, rajavartiola-
kia, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annettua lakia, poliisilakia ja ampuma-ase-
lakia.

Esityksen mukaan Rajavartiolaitoksen virkojen eroamisikäsäännökset muutettaisiin vastaamaan
julkisten alojen eläkelaisissa säädettyä eläkkeelle siirtymisen myöhentämistä. Rajavartiolaitoksen
palvelussitoumuksia koskevaa sääntelyä täsmennettäisiin virasta eroamisen määrittelyn ja lentä-
vältä henkilöstöltä vaadittavan sitoumuksen osalta. Raja- ja merivartiokoulussa opiskelevan käyt-
tätymisvelvoitetta ja velvollisuutta käyttää virkapukua koskevia säännöksiä tarkennettaisiin.

Rajavartiolakiin, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annettuun lakiin ja ampuma-
aselakiin tehtäisiin Eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetusta Euroopan parlamentin ja
neuvoston asetuksesta johtuvat lakitekniset muutokset. Rajavartiolakiin lisättäisiin säännökset
valtioneuvoston yleisistunnon päätöksenteosta ja Euroopan unionin nopeisiin rajainterventio-ryh-
miin kuuluvien virkamiesten toimivaltuuksista tilanteessa, jossa Suomi on velvoitettu vastaanot-
tamaan Euroopan raja- ja merivartioviraston koordinoimaa tukea alueelleen ilman omaa pyyn-
töään. Poliisilakiin lisättäisiin säännökset poliisin osallistumisesta Euroopan raja- ja merivartio-
viraston palautustoimenpiteisiin, operaatioihin ja muuhun toimintaan.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Eroamisikäsääntely

Julkisten alojen eläkelaki (81/2016) tuli voimaan 1.1.2017. Lain mukaan eläkkeelle siirtymistä
myöhennetään vuodesta 2018 alkaen kolmella kuukaudella vuotta kohden, kunnes vuonna 2025
on saavutettu kahden vuoden myöhennys eläkkeelle siirtymiseen. Julkisten alojen eläkelaki mää-
rittää, milloin oikeus eläkkeeseen alkaa. Eläkkeelle voi jäädä, kun alin vanhuuseläkeikä saavute-
taan. Vastaavasti palvelussuhde päättyy viimeistään, kun eroamisikä täyttyy. Julkisten alojen elä-
kelaisissa säädetään myös sotilaseläkejärjestelmästä.

Julkisten alojen eläkelaisissa sotilaan alin vanhuuseläkeikä porrastetaan syntymävuoden mukaan
55 vuodesta ja lentäjillä 45 vuodesta ylöspäin. Sotilaan alin vanhuuseläkeikä on sama kuin hänen
eroamisikänsä, jos eroamisikä on korkeampi kuin sotilaan alin vanhuuseläkeikä. Rajavartiolai-
toksen sotilasvirkojen eroamisikiä koskevat säännökset ovat rajavartiolaitoksen hallinnosta anne-
tun lain (577/2005) 35 a §:ssä. Pääsääntöisesti sotilasvirkojen eroamisiät ovat nykyisin alemmat
kuin uuden eläkelainsäädännön mukainen vanhuuseläkeikä. Jotta vältetään tilanne, että palvelus-
suhde päättyy eroamisiässä, mutta oikeutta vanhuuseläkkeeseen ei vielä ole, hallituksen esityk-
sessä ehdotetaan, että näitä eroamisikiä nostetaan eläkeuudistusta vastaavasti.

Valtiovarainministeriö on ohjauskirjeessään tammikuussa 2016 pitänyt tärkeänä, että eläkeuudis-
tus koskee yhtäläisesti kaikkia valtion palveluksessa olevia henkilöstöryhmiä rajaamatta mitään

Valiokunnan mietintö HaVM 13/2017 vp

henkilöstöryhmää muutoksen ulkopuolelle. Myös Rajavartiolaitoksen ylimpien sotilasvirkojen, lentäjän koulutusta edellyttävässä tehtävässä palvelevien ja ns. vanhojen siirtymäsäännösten piiriin kuuluvien siviiliviroissa palvelevien virkamiesten eroamisikiä ehdotetaan henkilöstöryhmi-en yhdenvertaisuuden toteutumisen vuoksi korotettaviksi. Näiden virkojen eroamisikien korottaminen ei olisi välttämätöntä, koska niissä palvelevat voivat edellytysten täytyessä jäädä vanhuuseläkkeelle jo ennen eroamisikänsä, eivätkä alimmat vanhuuseläkeiät nouse nykyisiä eroamisikiä korkeammiksi.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 23/2017 vp) todennut, että ehdotetun eroamisikiä koskevan sääntelyn perusteet ovat sopusoinnussa perustuslakivaliokunnan käytännön kanssa. Perustuslakivaliokunnan mukaan hallintovaliokunnan on kuitenkin syytä varmistaa, että ehdotettu sääntely on siten kattavaa ja johdonmukaista, että sen johdosta ei synny sellaisia satunnaisia soveltamistilanteita, joissa virkamiehen oikeusasema voisi kohtuuttomasti heikentyä vastoin lakiehdotusten tavoitteita ja tarkoitusta. Hallintovaliokunta toteaa saadun selvityksen perusteella, että ehdotetuilla muutoksilla ei ole vaikutusta eläkeoikeuden syntymiseen tai elinaikakertoi-meen. Kaikkia henkilöstöryhmiä kohdellaan muutoksessa yhdenvertaisesti. Rajavartiolaitoksen sotilasvirkojen ja siviilivirkojen eroamisikä nousee asteittain julkisten alojen eläkelain mukaises-ti.

Rajavartiolaitoksen siviiliviroissa, joihin sovelletaan ns. vanhojen siirtymäsäännösten mukaista eroamisikiä, työskentelee tällä hetkellä noin 100 henkilöä. Viimeiset tähän henkilöstöryhmään kuuluvat virkamiehet jäävät eläkkeelle 2030-luvun alkupuolella. Valiokunta tähdentää, että Ra-javartiolaitoksen virkamiesten on saatava mahdollisimman hyvissä ajoin tietää uuden lainsäädän-nön mukainen eroamisikänsä, jotta he voivat sopeutua muutokseen. Oikea-aikaisella tiedottami-sella on tässä keskeinen merkitys.

Eduskunnan käsittelyssä on samaan aikaan hallituksen esitys puolustusvoimista annetun lain 47 §:n muuttamiseksi (HE 30/2017 vp), jossa esitetään puolustusvoimien virkojen eroamisikä-sääntelyn muuttamista vastaamaan julkisten alojen eläkelaisissa säädettyä eläkkeelle siirtymisen myöhentymistä. Valiokunta pitää tärkeänä, että nämä toisiinsa liittyvät esitykset tulevat voimaan samaan aikaan.

Rajavartiolaitoksella on noin 2 300 ammattisotilasta. Saadun selvityksen mukaan sotilasamma-tillisesti koulutetun johtajareservin sodan ajan joukkoihin tarvittava määrä pienenee eläkeuudis-tuksen johdosta noin 200 henkilöllä. Palveluksessa olevien ammattisotilaiden määrää ei voida kasvattaa ilman lisäresursseja. Pienenevä ammattikoulutettujen sotilaiden määrä joudutaan kor-vaamaan varusmiespalveluksen suorittaneilla ja kertausharjoitetuilla reserviläisillä. Valiokunta toteaa, että reserviläisten kouluttamisella ei kuitenkaan saavuteta samaa suorituskkyä kuin am-mattihenkilöstöä käyttämällä.

Palvelussitoumukset

Rajavartiolaitoksen henkilöstön palvelussitoumuksista säädetään rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 27 §:ssä. Virkamiehen antama palvelussitoumus rajoittaa jossain määrin perustus-laissa turvattua oikeutta hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai toimeentu-lolla sekä oikeutta henkilökohtaiseen vapauteen. Tämän vuoksi säännöstä ehdotetaan selkeytet-

Valiokunnan mietintö HaVM 13/2017 vp

täväksi lentävän henkilöstön palvelussitoumusten osalta siten, että työnantajan oikeus harkita sitoumuksen tarpeellisuus koulutuksen ja sitouttamistarpeen mukaisesti todetaan säännöksessä nimenomaisesti. Raja- ja merivartiokouluun pääsykokeen perusteella valittavan opiskelijan palvelussitoumusta koskeva sääntely säilyy ennallaan.

Ehdotetut muutokset täyttävät perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan palvelussitoumusta koskevalle sääntelylle yleisesti asetetut vaatimukset. Perustuslakivaliokunta on kuitenkin painottanut palvelussitoumuksen vastaanottajan velvollisuutta huolehtia ja varmistua myös soveltamistilanteesta siitä, että opiskelija ymmärtää palvelussitoumuksen merkityksen kaikilta osiltaan ja erityisesti korvausvelvollisuuden osalta ennen sitoumuksen antamista.

Saadun selvityksen mukaan rajavartijan peruskurssille pyrkiville kerrotaan palvelussitoumuksen vaatimisesta jo pääsykoevaiheessa. Lisäksi valituksi tulleille opiskelijoille kerrotaan erikseen palvelussitoumuksen merkityksestä. Opiskelijalla on myös mahdollisuus käyttää avustajaa sitoumuksen allekirjoitustilaisuudessa. Samaa menettelyä noudatetaan myös Rajavartiolaitoksen lentävän henkilöstön kohdalla.

Valiokunta toteaa, että ehdotetut muutokset selkeyttävät ja yhdenmukaistavat palvelussitoumuksia koskevaa sääntelyä Rajavartiolaitoksessa. Saadun selvityksen mukaan palvelussitoumus vaaditaan jatkossa kaikilta niiltä virkamiehiltä, joiden koulutukseen työnantaja on erityisesti panostanut. Niissä tilanteissa, joissa virkamies on saanut lyhyen ja edullisen perehdytyksen tehtäväänsä, ei palvelussitoumuksen vaatimiselle välttämättä ole perusteita. Palvelussitoumuksen vaikutuksista esimerkiksi virkamiehen lentolisän suuruuteen sovitaan virkaehtosopimuksessa.

Eurooppalainen raja- ja merivartiosto

Rajavartiolakiin ja poliisilakiin ehdotetaan tehtäväksi Eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetun asetuksen (EU) 2016/1624 täytäntöönpanosta johtuvat muutokset. Asetuksen 19 artiklassa säädetään neuvoston päätöksellä tapahtuvasta Frontexin koordinoimasta, jäsenmaiden toimivaltaisten viranomaisten antamasta tuesta jäsenvaltiolle, joka ei itse ole ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin Schengen-alueen toiminnan turvaamiseksi. Toimenpiteisiin voi sisältyä muun muassa nopean rajaintervention järjestäminen, kaluston lähettäminen tai palautusinterventioiden järjestäminen. Operaatiota johtava isäntämaa, jonka alueella operaatio toimeenpannaan, neuvottelee aina operaatiosuunnitelman sisällöstä Frontexin kanssa. Operaatio toimeenpannaan kaikissa tilanteissa isäntämaan hyväksymän operaatiosuunnitelman mukaisesti.

Ehdotetun rajavartiolain 15 a §:n 2 momentin mukaan valtioneuvoston yleisistunto päättää niistä toimenpiteistä, joihin ryhdytään Suomen vastaanottaessa 19 artiklassa tarkoitettua tukea. Nämä tilanteet ovat saadun selvityksen mukaan varsin teoreettisia. Käytännössä Suomi tulisi pyytämään Frontexin kautta tukea muilta jäsenvaltioilta heti, kun Suomen oma rajatilanne sitä vaatii.

Frontexin koordinoimana ilman Suomen pyyntöä lähetetyn nopean rajainterventoryhmän jäsenen ja palautusinterventoryhmän jäsenen toimivaltuudet ovat ehdotuksen mukaan samat kuin niissä tilanteissa, joissa mainittujen ryhmien jäsen lähetetään Suomen esittämän pyynnön johdosta. Muiden EU-jäsenvaltioiden rajavartijat ja poliisit toimivat jatkossakin suomalaisten rajavartiomiesten ja poliisimiesten ohjauksessa sekä näiden ohjeiden mukaisesti. Voimakeinoja muiden

Valiokunnan mietintö HaVM 13/2017 vp

EU-jäsenvaltioiden virkamiehet voivat käyttää vain suomalaisen rajavartiomiehen ja poliisimiehen läsnä ollessa.

Perustuslakivaliokunta ei ole pitänyt myöskään ehdotettua rajainterventioryhmän toimivaltaa koskevaa sääntelyä perustuslain kannalta ongelmallisena. Perustuslakivaliokunta on kuitenkin kiinnittänyt huomiota siihen, että apua antavat toisen valtion virkamiehet on perehdytettävä asianmukaisesti muun muassa voimassa olevaan kansalliseen toimivaltuussääntelyyn.

Hallintovaliokunta toteaa saadun selvityksen perusteella, että muiden jäsenvaltioiden rajainterventio-operaatioihin osallistuvat virkamiehet perehdytetään varsin perusteellisesti kunkin operaation isäntämaassa käytössä olevaan toimivaltuussääntelyyn. Frontexin ja isäntämaan yhdessä laatimassa operaatiosuunnitelmassa on toimivaltuuksia koskeva osuus. Lisäksi virkamiehille järjestetään heti operaation alussa tilaisuus, jossa operaatioon osallistuvat virkamiehet perehdytetään kansalliseen toimivaltuussääntelyyn. Toimivaltuuksiin liittyvät asiat kerrataan myös jokaisen työvuoron alussa.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

2. Laki rajavartiolain muuttamisesta

15 a §. Tuki Euroopan raja- ja merivartiostolain. Eduskunta on hiljattain hyväksynyt hallituksen esitykseen HE 72/2016 vp sisältyneen lakiehdotuksen kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta. Hallintovaliokunta on mietinnössään HaVM 9/2017 vp tähdentänyt, että kaikissa kansainvälisen avun antamista tai pyytämistä koskevissa tilanteissa on oltava selvää, miten avusta päätetään. Erityisen tärkeää tämä on tilanteissa, jotka edellyttävät nopeaa päätöksentekoa tai jotka koskevat useita toimialoja.

Valiokunta toteaa, että kansainvälisen avun pyytämistä säännellään siltä osin kuin päätöksenteko kuuluu ylimmille valtioelimille edellä mainitussa laissa. Perustuslakivaliokunta on nyt käsiteltävästä hallituksen esityksestä antamassaan lausunnossa (PeVL 23/2017 vp) todennut, että lakiehdotusta rajavartiolain muuttamisesta tulee täydentää viittaussäännöksellä kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annetun lain menettelysäännösten suhteesta nyt ehdotettuun lakiin, jotta säännöksistä käy mahdollisimman selvästi ilmi, mitä päätöksentekomenettelyä kussakin tilanteessa noudatetaan.

Hallintovaliokunta toteaa saamansa selvityksen perusteella, että kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annettu laki soveltuu rajavartiolain 15 a §:n 1 momenttiin ja 15 b §:n 2 momenttiin. Sen sijaan rajavartiolain 15 a §:n 2 momentissa on kyse neuvoston päätöksen toimeenpanosta ja lain 15 b §:n 1 momentissa raja- ja merivartiostoasetuksen 20 artiklan toimeenpanosta tavalla, joka ei kuulu edellä mainitun lain soveltamisalaan.

Valiokunta ehdottaa, että pykälään lisätään uusi 3 momentti, jossa säädetään kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annetun lain ensisijaisuudesta suhteessa pykälän 1 momentin säännökseen. Pykälän 1 momenttia sovelletaan, jollei mainitusta laista muuta johdu.

Valiokunnan mietintö HaVM 13/2017 vp

15 b §. Euroopan raja- ja merivartiostoviraston toimintaan osallistuminen ja teknisen tai operatiivisen avun antaminen ja pyytäminen. Valiokunta ehdottaa edellä 15 a §:n perusteluissa todetuilla perusteilla, että pykälään lisätään uusi 4 momentti, jossa säädetään kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annetun lain ensisijaisuudesta suhteessa pykälän 2 momentin säännökseen.

15 d §. Rajaturvallisuusavun pyytäminen ja antaminen. (Uusi) Pykälään ei ole hallituksen esityksessä ehdotettu muutoksia. Pykälä on lisätty rajavartiolakiin hallituksen esitykseen HE 107/2016 vp sisältyneen lakiehdotuksen perusteella, jonka eduskunta on hyväksynyt (EV 55/2017 vp), mutta joka ei ole vielä tullut voimaan. Valiokunta toteaa, että pykälää on tarpeen muuttaa siten, että pykälän 1 ja 2 momentin viittaukset rajaturvallisuusvirastoasetukseen korvataan viittauksilla raja- ja merivartiostoasetukseen.

Johtolause. Valiokunnan 15 d §:n muutosehdotuksen johdosta myös lakiehdotuksen johtolausesta tulee tarkistaa.

4. Laki poliisilain 9 luvun muuttamisesta

9 i (9 a) §. Euroopan raja- ja merivartiostoviraston toimintaan osallistuminen. Valiokunta toteaa, että poliisilain 9 lukuun on hallituksen esitykseen HE 107/2016 vp sisältyneellä lakiehdotuksella lisätty uudet 9 a—9 g §:t. Näin ollen nyt poliisilain 9 lukuun lisättävät uudet pykälät tulee numeroida 9 i ja 9 j §:ksi.

Tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annettua lakia (1522/2016) sovelletaan lain 1 §:n 1 momentin mukaan muun muassa Frontexin toimintaan kansallisen asiantuntijana, Euroopan rajavartioryhmän jäsenenä tai muutoin mainitun viraston lähetettynä rajavartijana osallistuviin henkilöihin. Lakia on tarkoitus soveltaa myös rajaturvallisuusapua toisessa EU:n jäsenvaltiossa antaviin rajavartiomiehiin sekä Prüm- ja Atlas-yhteistyöhön ja muun kansainvälisen avun antamiseen osallistuviin poliisimiehiin. Asianomaiset säännökset on lisätty rajavartiolain 35 h ja poliisilain 9 luvun 9 g §:ään hallituksen esityksen HE 107/2016 vp käsittelyn yhteydessä (HaVM 9/2017 vp, EV 55/2017 vp). Hallintovaliokunta ehdottaa, että myös poliisilain 9 luvun 9 i §:n 4 momenttiin lisätään vastaava säännös, jonka mukaan raja- ja merivartiostoasetuksen mukaisiin tehtäviin osallistuvaan poliisimieheen sovelletaan tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annettua lakia.

Valiokunta ehdottaa samalla pykälän 5 momentin sanamuotoa muutettavaksi vastaamaan valiokunnan mietinnön HaVM 9/2017 vp pohjalta hyväksytyjen säännösten mukaista viittaustapaa (esim. poliisilain 9 luvun 9 a §:n 5 mom.)

9 j (9 b) §. Vieraan valtion virkamiehen toimivaltuudet Euroopan raja- ja merivartiostoviraston palauttamistehtävissä. Viitaten edellä 9 i §:n perusteluissa esitettyyn valiokunta ehdottaa, että pykälän numerointi päivitetään 9 j §:ksi, jotta numerointi vastaa poliisilain 9 lukuun aiemmin tehtyjä muutoksia.

Valiokunnan mietintö HaVM 13/2017 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Hallintovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 40/2017 vp sisältyvät 1., 3. ja 5. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 40/2017 vp sisältyvät 2. ja 4. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain (577/2005) 25 e, 25 f, 26 a ja 27 §, 28 §:n 1 momentin 10 kohta sekä 35 ja 35 a §, sellaisina kuin ne ovat, 25 e, 25 f, 26 a ja 27 § ja 28 §:n 1 momentin 10 kohta laissa 1229/2013, 35 § osaksi laissa 477/2010 ja 35 a § laeissa 477/2010 ja 1229/2013, ja

lisätään 25 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1229/2013, uusi 4 momentti ja 28 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1229/2013, uusi 11 kohta seuraavasti:

25 §

Raja- ja merivartiokoulussa annettava koulutus ja opetus

Raja- ja merivartiokoulun opetus on julkista, jollei viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetusta laista (621/1999) muuta johdu. Lisäksi Raja- ja merivartiokoulu voi rajoittaa pääsyä opetusta seuraamaan palvelusturvallisuuden varmistamiseksi, opetustilojen rajallisuuden vuoksi tai muusta vastaavasta perustellusta syystä.

Valiokunnan mietintö HaVM 13/2017 vp

25 e §

Opiskelijan virkapuvun käyttö

Rajavartiolaitoksen sotilasvirkaan koulutettavan on käytettävä koulutukseen osallistuessaan 23 §:n mukaista Rajavartiolaitoksen virkapukua.

25 f §

Opiskelijan käyttäytymisvelvoite

Rajavartiolaitoksen sotilasvirkaan koulutettavan käyttäytymisvelvoitteeseen sovelletaan, mitä 20 §:ssä säädetään ja asevelvollisuuslain 57 §:n perusteella sotilaskäskynä annettavalla ohjesäännöllä määrätään.

26 a §

Muuhun koulutukseen osallistuminen

Rajavartiolaitoksen virkamies voidaan määrätä osallistumaan Raja- ja merivartiokoulussa järjestettävään opetukseen. Rajavartiolaitoksen virkamiehen opiskelu Raja- ja merivartiokoulussa toteutetaan virkatehtävänä. Osallistumisoikeudesta päättää Raja- ja merivartiokoulu.

27 §

Palvelussitoumus

Raja- ja merivartiokouluun pääsykokeen perusteella valittavaan, vähintään kaksi kuukautta kestäväan opiskeluun osallistumisen edellytyksenä on, että opiskelija antaa opiskelun alussa kirjallisen sitoumuksen siitä, että hän palvelee Rajavartiolaitoksessa opiskelun päättymispäivästä lukien enintään kahden vuoden vähimmäisajan (*palvelussitoumus*).

Rajavartiolaitoksen ilma-aluksen lentävään henkilöstöön koulutettavan tai siihen kuuluvan henkilön on vaadittaessa annettava enintään 14 vuoden pituinen palvelussitoumus. Upseerin koulutusohjelmaan liittyvästä palvelussitoumuksesta säädetään Maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain 29 §:ssä.

Jos rajavartijan peruskurssin opiskelija tai lentävään henkilöstöön koulutettava keskeyttää opiskelunsa, kieltäytyy vastaanottamasta Rajavartiolaitoksen virkaa tai hänen opiskelunsa keskeytetään hänestä itsestään johtuvan muun syyn kuin sairauden tai lentotaipumuksen puuttumisen vuoksi, hänen on korvattava valtiolle se määrä, joka määräytyy tutkinnon lajin tai koulutuksen sisällön mukaan ja on enintään puolet hänen opiskelustaan valtiolle aiheutuneista koulutuskustannuksistaan. Päätöksen korvauksen perimisestä tekee Raja- ja merivartiokoulu.

Mitä 3 momentissa säädetään, koskee myös tilannetta, jossa Rajavartiolaitoksen virkamies palvelussitoumusaikanaan irtisanoutuu, ottaa vastaan valtion virkamieslain 65 §:ssä tarkoitetun viran, hänet irtisanotaan hänestä itsestään johtuvan muun syyn kuin sairauden vuoksi tai hänen virkasuhteensa puretaan. Päätöksen korvauksen perimisestä tekee hallintoyksikkö.

Valiokunnan mietintö HaVM 13/2017 vp

Korvaus on suoraan ulosottokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytännönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Tarkempia säännöksiä 3 ja 4 momentissa tarkoitettun korvauksen määräytymisestä annetaan sisäministeriön asetuksella.

28 §

Opiskeluoikeuden menettäminen

Raja- ja merivartiokoulu voi peruuttaa opiskelijalta oikeuden osallistua koulutukseen ja opetukseen, jos tämä:

10) ei ole suorittanut opintojaan 25 a §:n 3 momentissa tai opetussuunnitelmassa määritellyssä enimmäisajassa eikä Raja- ja merivartiokoulu erityisestä syystä myönnä hänelle lisääaikaa opintojen loppuun saattamiseen;

11) ilmoittaa kirjallisesti lopettavansa opinnot.

35 §

Eroamisikä

Eroamisikä Rajavartiolaitoksen sotilasvirassa on syntymävuoden mukaan:

1) Rajavartiolaitoksen päälliköllä

- a) vuonna 1954 tai sitä ennen syntyneellä 63 vuotta;
- b) vuonna 1955 syntyneellä 63 vuotta ja 3 kuukautta;
- c) vuonna 1956 syntyneellä 63 vuotta ja 6 kuukautta;
- d) vuonna 1957 syntyneellä 63 vuotta ja 9 kuukautta;
- e) vuonna 1958 syntyneellä 64 vuotta;
- f) vuonna 1959 syntyneellä 64 vuotta ja 3 kuukautta;
- g) vuonna 1960 syntyneellä 64 vuotta ja 6 kuukautta;
- h) vuonna 1961 syntyneellä 64 vuotta ja 9 kuukautta;
- i) vuosina 1962–1964 syntyneellä 65 vuotta.

2) Rajavartiolaitoksen apulaispäälliköllä, kenraalilla, amiraalilla, everstillä ja kommodorilla a) vuonna 1957 tai sitä ennen syntyneellä 60 vuotta;

- b) vuonna 1958 syntyneellä 60 vuotta ja 3 kuukautta;
- c) vuonna 1959 syntyneellä 60 vuotta ja 6 kuukautta;
- d) vuonna 1960 syntyneellä 60 vuotta ja 9 kuukautta;
- e) vuonna 1961 syntyneellä 61 vuotta;
- f) vuonna 1962 syntyneellä 61 vuotta ja 3 kuukautta;
- g) vuonna 1963 syntyneellä 61 vuotta ja 6 kuukautta;
- h) vuonna 1964 syntyneellä 61 vuotta ja 9 kuukautta;
- i) vuosina 1965–1967 syntyneellä 62 vuotta,

3) muulla kuin 1 tai 2 kohdassa mainitulla upseerilla sekä erikoisupseerilla, opistoupseerilla, rajavartijalla ja merivartijalla:

- a) vuonna 1962 tai sitä ennen syntyneellä 55 vuotta;

Valiokunnan mietintö HaVM 13/2017 vp

- b) vuonna 1963 syntyneellä 55 vuotta ja 3 kuukautta;
- c) vuonna 1964 syntyneellä 55 vuotta ja 6 kuukautta;
- d) vuonna 1965 syntyneellä 55 vuotta ja 9 kuukautta;
- e) vuonna 1966 syntyneellä 56 vuotta;
- f) vuonna 1967 syntyneellä 56 vuotta ja 3 kuukautta;
- g) vuonna 1968 syntyneellä 56 vuotta ja 6 kuukautta;
- h) vuonna 1969 syntyneellä 56 vuotta ja 9 kuukautta;
- i) vuosina 1970–1972 syntyneellä 57 vuotta.

Lentäjän koulutusta edellyttävässä tehtävässä palvelevalla erikoisupseerilla, nuoremmalla upseerilla, esiupseerilla ja opistoupseerilla eroamisikä on 1 momentissa säädetystä poiketen:

- a) vuonna 1967 tai sitä ennen syntyneellä 50 vuotta, kuitenkin lentäjän koulutusta edellyttävässä tehtävässä kenraalin ja everstin virassa 55 vuotta;
- b) vuonna 1968 syntyneellä 50 vuotta ja 3 kuukautta; kuitenkin lentäjän koulutusta edellyttävässä tehtävässä kenraalin ja everstin virassa 55 vuotta ja 3 kuukautta;
- c) vuonna 1969 syntyneellä 50 vuotta ja 6 kuukautta; kuitenkin lentäjän koulutusta edellyttävässä tehtävässä kenraalin ja everstin virassa 55 vuotta ja 6 kuukautta;
- d) vuonna 1970 syntyneellä 50 vuotta ja 9 kuukautta; kuitenkin lentäjän koulutusta edellyttävässä tehtävässä kenraalin ja everstin virassa 55 vuotta ja 9 kuukautta;
- e) vuonna 1971 syntyneellä 51 vuotta; kuitenkin lentäjän koulutusta edellyttävässä tehtävässä kenraalin ja everstin virassa 56 vuotta;
- f) vuonna 1972 syntyneellä 51 vuotta ja 3 kuukautta; kuitenkin lentäjän koulutusta edellyttävässä tehtävässä kenraalin ja everstin virassa 56 vuotta ja 3 kuukautta;
- g) vuonna 1973 syntyneellä 51 vuotta ja 6 kuukautta; kuitenkin lentäjän koulutusta edellyttävässä tehtävässä kenraalin ja everstin virassa 56 vuotta ja 6 kuukautta;
- h) vuonna 1974 syntyneellä 51 vuotta ja 9 kuukautta; kuitenkin lentäjän koulutusta edellyttävässä tehtävässä kenraalin ja everstin virassa 56 vuotta ja 9 kuukautta;
- i) vuonna 1975–1977 syntyneellä 52 vuotta; kuitenkin lentäjän koulutusta edellyttävässä tehtävässä kenraalin ja everstin virassa 57 vuotta.

Vuonna 1965 tai sen jälkeen syntyneen Rajavartiolaitoksen päällikön, vuonna 1968 tai sen jälkeen syntyneen Rajavartiolaitoksen apulaispäällikön, kenraalin, amiraalin, everstin ja kommodorin, vuonna 1973 tai sen jälkeen syntyneen muussa sotilasvirassa palvelevan virkamiehen, vuonna 1973 tai sen jälkeen syntyneen lentäjän koulutusta edellyttävässä tehtävässä kenraalin tai everstin virassa palvelevan virkamiehen ja vuonna 1978 tai sen jälkeen syntyneen lentäjän koulutusta edellyttävässä tehtävässä palvelevan muun virkamiehen eroamisikä vahvistetaan sisäministeriön asetuksella. Eroamisikä vahvistetaan sisäministeriön asetuksella vuodelle, jona Rajavartiolaitoksen päällikön virassa palveleva virkamies täyttää 62 vuotta, Rajavartiolaitoksen apulaispäällikön, kenraalin, amiraalin, everstin ja kommodorin virassa palveleva virkamies täyttää 59 vuotta, muussa sotilasvirassa palveleva virkamies ja lentäjän koulutusta edellyttävässä tehtävässä kenraalin tai everstin virassa palveleva virkamies täyttää 54 vuotta ja lentäjän koulutusta edellyttävässä tehtävässä palveleva muu virkamies täyttää 49 vuotta. Eroamisikää tarkistetaan sotilasvirassa palvelevan virkamiehen 57–65 vuoden eroamisiästä, lentäjän koulutusta edellyttävässä tehtävässä kenraalin tai everstin virassa palvelevan virkamiehen 57 vuoden eroamisiästä ja lentäjän koulutusta edellyttävässä tehtävässä palvelevan muun virkamiehen 52 vuoden eroamisiästä alkaen yhtä monella kuukaudella kuin alinta vanhuuseläkeikää tarkistetaan julkisten alojen eläkelain (81/2016) 102 §:n 4 momentin mukaan.

Valiokunnan mietintö HaVM 13/2017 vp

Muun kuin sotilasvirassa palvelevan virkamiehen eroamisistä säädetään valtion virkamieslaissa.

Sen estämättä, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, jollei 6 momentista johdu muuta:

1) merivartijan virassa 31 päivänä joulukuuta 1992 tai ennen sitä palvelleeseen virkamiehen, jolla oli vuoden 1994 loppuun mennessä eläkeajaksi luettavaa palvelusaikaa:

- a) vähintään 16 vuotta, eroamisikä on 53 vuotta;
- b) vähintään 13 vuotta, eroamisikä on 53 vuotta 4 kuukautta;
- c) vähintään 10 vuotta, eroamisikä on 53 vuotta 8 kuukautta;
- d) vähintään 7 vuotta, eroamisikä on 54 vuotta;
- e) vähintään 3 vuotta, eroamisikä on 54 vuotta 4 kuukautta;

2) rajavartijan virassa 31 päivänä joulukuuta 1992 tai ennen sitä palvelleeseen virkamiehen, jolla oli vuoden 1994 loppuun mennessä eläkeajaksi luettavaa palvelusaikaa:

- a) vähintään 16 vuotta, eroamisikä on 50 vuotta;
- b) vähintään 13 vuotta, eroamisikä on 51 vuotta;
- c) vähintään 10 vuotta, eroamisikä on 52 vuotta;
- d) vähintään 7 vuotta, eroamisikä on 53 vuotta;
- e) vähintään 3 vuotta, eroamisikä on 54 vuotta;

3) muussa kuin sotilasvirassa 31 päivänä joulukuuta 1992 tai ennen sitä palvelleeseen virkamiehen, jolla oli vuoden 1994 loppuun mennessä eläkeajaksi luettavaa palvelusaikaa:

- a) vähintään 16 vuotta, eroamisikä on 60 vuotta;
- b) vähintään 13 vuotta, eroamisikä on 61 vuotta;
- c) vähintään 10 vuotta, eroamisikä on 62 vuotta;
- d) vähintään 7 vuotta, eroamisikä on 63 vuotta;
- e) vähintään 3 vuotta, eroamisikä on 64 vuotta.

Edellä 5 momentissa säädetty eroamisikä nousee vuosittain vuoden 2018 alusta lukien niin, että jos se täyttyy vuonna:

- 1) 2018, eroamisikää korotetaan kolmella kuukaudella;
- 2) 2019, eroamisikää korotetaan kuudella kuukaudella;
- 3) 2020, eroamisikää korotetaan yhdeksällä kuukaudella;
- 4) 2021, eroamisikää korotetaan vuodella;
- 5) 2022, eroamisikää korotetaan vuodella ja kolmella kuukaudella;
- 6) 2023, eroamisikää korotetaan vuodella ja kuudella kuukaudella;
- 7) 2024, eroamisikää korotetaan vuodella ja yhdeksällä kuukaudella;
- 8) 2025 tai sen jälkeen, eroamisikää korotetaan kahdella vuodella.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuja lentäjän koulutusta vaativia tehtäviä ovat lentotoiminnan johtaja, vartiolentolaivueen koulutuspäällikkö, päälennonopettaja, pääteoriakouluttaja, lennonopettaja, lentotoimintayksikön päällikkö, lentotoimintayksikön varapäällikkö, lentoturvallisuuspäällikkö, lentotoimintaupseeri, koelentäjä, lentokoneryhmän johtaja, helikopteriryhmän johtaja, lentoupseeri, ohjaajaupseeri, ilma-aluksen päällikkö, ilma-aluksen perämies ja ilma-aluksen ohjaaja.

Valiokunnan mietintö HaVM 13/2017 vp

35 a §

Oikeus jatkaa palvelua eroamisiän jälkeen

Rajavartiolaitoksen päällikkö voi painavasta syystä ja virkamiehen suostumuksella päättää, että muu kuin tasavallan presidentin nimittämä virkamies voi jatkaa samassa virassa eroamisiän jälkeen määrääjän, kuitenkin enintään sen kuukauden päättymiseen saakka, jonka aikana vuonna 1957 ja sitä ennen syntynyt virkamies täyttää 68 vuotta, vuosina 1958–1961 syntynyt virkamies täyttää 69 vuotta ja sen jälkeen syntynyt virkamies täyttää 70 vuotta. Sotilasvirassa oleva virkamies voi jatkaa edellä mainituin edellytyksin enintään sen kuukauden päättymiseen saakka, jonka aikana hän saavuttaa 35 §:n mukaan määräytyvän eroamisiän.

Päätös virkamiehen oikeuttamisesta jatkamaan virassa tai määräaikaisessa virkasuhteessa on tehtävä ennen kuin virkamies on saavuttanut eroamisiän. Virkasuhde päättyy ilman irtisanomista, kun 1 momentissa tarkoitettu määräaika on kulunut loppuun.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

rajavartiolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rajavartiolain (578/2005) 3 §:n 1 momentti, 15 a ja 15 b §, 15 c §:n otsikko ja 1 momentti, 15 d § sekä 35 a §, sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 1 momentti, 15 a ja 15 b § laissa 749/2014 ja 15 c §:n otsikko ja 1 momentti ja 15 d § laissa (/) sekä 35 a § laissa 478/2010 sekä, seuraavasti:

3 §

Rajavartiolaitoksen tehtävät

Rajavartiolaitoksen tehtävänä on rajaturvallisuuden ylläpitäminen. Rajavartiolaitos toimii rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa. Rajavartiolaitos vastaa yhteistyöstä Euroopan raja- ja merivartioviraston kanssa ja huolehtii tehtäviinsä kuuluvasta kansainvälisestä yhteistyöstä.

Valiokunnan mietintö HaVM 13/2017 vp

15 a §

Tuki Euroopan raja- ja merivartiostolta

Valtioneuvoston yleisistunto päättää Eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/399 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 863/2007, neuvoston asetuksen (EY) N:o 2007/2004 ja neuvoston päätöksen 2005/267/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/1624 (*raja- ja merivartiostoasetus*) 15 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun nopean rajaintervention käynnistämistä koskevan pyynnön esittämisestä Euroopan raja- ja merivartiostolta. Jos yleiseen järjestykseen, sisäiseen turvallisuuteen tai kansanterveyteen kohdistuva uhka kuitenkin välttämättä edellyttää pyynnön kiireellistä esittämistä, sisäministeri voi esittää pyynnön, kunnes valtioneuvoston yleisistunto ratkaisee asian.

Valtioneuvoston yleisistunto päättää toimenpiteistä Suomen vastaanottaessa raja- ja merivartiostoasetuksen 19 artiklan mukaista apua kiireellisiä toimia edellyttävässä tilanteessa ulkorajalla.

Mitä päätöksenteosta 1 momentissa säädetään, sovelletaan, jollei kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annetusta laista (/) muuta johdu.

15 b §

Euroopan raja- ja merivartiostojen toimintaan osallistuminen ja teknisen tai operatiivisen avun antaminen ja pyytäminen

Raja- ja merivartiostoasetuksen 17 artiklan 9 kohdassa tarkoitetusta rajavartioiden antamisesta Euroopan raja- ja merivartiostojen nopeaan rajaintervention käyttöä varten päättää raja- ja merivartiostoasetuksessa vahvistetun Suomen kiintiön rajoissa Rajavartiolaitoksen päällikkö.

Rajavartiolaitos päättää osallistumisestaan Euroopan raja- ja merivartiostojen muihin operatiivisiin ja muuhun toimintaan sekä raja- ja merivartiostoasetuksessa tarkoitetun teknisen tai operatiivisen avun antamisesta ja pyytämisestä toimialallaan.

Rajavartiolaitoksen esikunta on raja- ja merivartiostoasetuksen 23 artiklassa tarkoitettu kansallinen yhteyspiste.

Mitä päätöksenteosta 2 momentissa säädetään, sovelletaan, jollei kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annetusta laista muuta johdu.

15 c §

Rajavartiolaitoksen osallistuminen kansainväliseen tehtävään

Rajavartiolaitos päättää osallistumisestaan muuhun kuin 15 b §:ssä tarkoitettuun kansainväliseen tehtävään.

— — — — —

Valiokunnan mietintö HaVM 13/2017 vp

15 d § (Uusi)

Rajaturvallisuusavun pyytäminen ja antaminen

Rajavartiolaitos on vastuuviranomainen Suomen vastaanottaessa apua rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi (*rajaturvallisuusapu*) osana Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 42 artiklan 7 kohdan tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 222 artiklan täytäntöönpanoa tilanteessa, jossa eivät tulisi sovellettaviksi **raja- ja merivartiostoasetuksen** mukaiset toimet.

Rajavartiolaitos voi antaa rajaturvallisuusapua Euroopan unionin jäsenvaltiolle osana Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 42 artiklan 7 kohdan tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 222 artiklan täytäntöönpanoa tilanteessa, jossa eivät tulisi sovellettaviksi **raja- ja merivartiostoasetuksen** mukaiset toimet.

Päätöksenteosta rajaturvallisuusavun pyytämisessä tai antamisessa säädetään kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annetussa laissa.

35 a §

Euroopan raja- ja merivartioviraston koordinoimiin operaatioihin ja pilottihankkeisiin Suomessa osallistuvan virkamiehen toimivaltuudet ja oikeus voimakeinojen käyttämiseen

Suomen esittämän pyynnön johdosta tai raja- ja merivartiostoasetuksen 19 artiklan perusteella Suomeen lähetetyn nopean rajainterventioryhmän jäsenellä ja Suomessa toteutettavaan yhteiseen operaatioon ja pilottihankkeeseen osallistuvalla vierailevalla virkamiehellä on tässä laissa rajavartiomiehelle säädetty toimivalta suorittaa toimivaltaisen suomalaisen virkamiehen ohjeiden mukaisesti Schengenin rajasäännösten mukaisia tehtäviä lukuun ottamatta 14 artiklan mukaista päätöstä evätä maahanpääsy. Lisäksi mainitulla virkamiehellä on 35 §:n 1 momentissa säädetty oikeus voimakeinojen käyttämiseen toimivaltaisen suomalaisen virkamiehen läsnä ollessa, jos hänen kotijäsenvaltionsa on antanut siihen suostumuksen eikä oikeutta ole rajoitettu raja- ja merivartiostoasetuksen 16 artiklassa tarkoitetussa toimintasuunnitelmassa tai 21 artiklassa tarkoitetuissa Suomen antamissa ohjeissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 39 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (579/2005) 39 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1182/2013, seuraavasti:

39 §

Tietojen muu luovuttaminen ulkomaille

Rajavartiolaitos saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa henkilörekisterinsä tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona:

3) Euroopan raja- ja merivartiovirastolle siten kuin Eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/399 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 863/2007, neuvoston asetuksen (EY) N:o 2007/2004 ja neuvoston päätöksen 2005/267/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/1624 säädetään, asetuksessa tarkoitettuun viraston koordinoimaan operaatioon ja pilottihankkeeseen Suomessa osallistuvalle jäsenvaltion virkamiehelle sekä asetuksen 12 artiklassa tarkoitettulle yhteyshenkilölle;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

poliisilain 9 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään poliisilain (872/2011) 9 lukuun uusi 9 i ja 9 j § seuraavasti:

Valiokunnan mietintö HaVM 13/2017 vp

9 luku

Erinäiset säännökset

9 i §

Euroopan raja- ja merivartiostoviraston toimintaan osallistuminen

Poliisihallitus päättää:

1) Eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/399 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 863/2007, neuvoston asetuksen (EY) N:o 2007/2004 ja neuvoston päätöksen 2005/267/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/1624 (*raja- ja merivartiostoasetus*) 30 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta poliisimiesten antamisesta Euroopan raja- ja merivartiostovirastolle käytettäväksi pakkotoimin tapahtuvan palauttamisen saattajiksi;

2) raja- ja merivartiostoasetuksen 30 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun pyynnön esittämisestä Euroopan raja- ja merivartiostovirastolle saada Suomessa käyttöön pakkotoimin tapahtuvan palauttamisen saattajia;

3) poliisimiesten lähettämisestä Euroopan raja- ja merivartiostoviraston operaatioihin ja muuhun toimintaan.

Sisäministeriö päättää pyynnön esittämisestä Euroopan raja- ja merivartiostovirastolle raja- ja merivartiostoasetuksen 33 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun palautusintervention käynnistämisestä Suomessa sekä 33 artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta nopean palautusintervention käynnistämisestä Suomessa.

Poliisihallituksen on viipymättä ilmoitettava sisäministeriölle 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetusta pyynnöstä ja poliisimiesten lähettämisestä operaatioihin. Poikkeuksellisessa tilanteessa sisäministeriö voi päättää jo esitetyn pyynnön peruuttamisesta tai lopettaa Poliisihallituksen käynnistämän yhteistyön.

Poliisimiehen suorittaessa raja- ja merivartiostoasetuksessa tarkoitettua tehtävää hänen toimivaltuuksiinsa sovelletaan Suomessa toteutettavassa virkatehtävässä sovellettavia säännöksiä, jollei raja- ja merivartiostoasetuksesta muuta johdu. Raja- ja merivartiostoasetuksen mukaisiin tehtäviin osallistuvaan poliisimieheen sovelletaan tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä annettua lakia.

Sen lisäksi, mitä päätöksenteosta 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan, jollei päätöksenteosta kansainvälisen avun pyytämisessä säädetään kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annetusta laista (–) muuta johdu.

9 j §

Vieraan valtion virkamiehen toimivaltuudet Euroopan raja- ja merivartiostoviraston palauttamistehtävissä

Osallistuessaan Suomessa raja- ja merivartiostoasetuksen 30 artiklan 1 ja 3 kohdassa sekä 33 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun toimintaan vieraan valtion toimivaltaisella virkamiehellä on oikeus suomalaisen poliisimiehen ohjeiden mukaisesti käyttää sellaisia poliisimiehelle kuuluvia toimivaltuuksia, joita suomalainen poliisimies hänelle toimivaltansa nojalla osoittaa. Vieraan

Valiokunnan mietintö HaVM 13/2017 vp

valtion toimivaltaisella virkamiehellä on oikeus suomalaisen poliisimiehen ohjauksessa käyttää sellaisia voimakeinoja, joita poliisimies toimivaltansa nojalla hänelle osoittaa.

Vieraan valtion 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan osallistuvalla toimivaltaisella virkamiehellä on lähettävän valtion suostumuksella oikeus kantaa asetta, ammuksia ja muita varusteita.

Vieraan valtion toimivaltaisella virkamiehellä on oikeus käyttää voimankäyttövälinettä vain jos suomalainen poliisimies toimivaltansa rajoissa yksittäistapauksessa hänet siihen valtuuttaa, jollei raja- ja merivartiostoasetuksen 40 artiklasta muuta johdu.

Vieraan valtion toimivaltaiseen virkamieheen, joka käyttää suomalaisen virkamiehen valtuuttamana voimakeinoja tai turvautuu hätävarjeluun, sovelletaan 2 luvun 17 §:n 1 ja 2 momenttia. Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä sekä hätävarjeluun liioittelusta 4 luvun 4 §:n 2 momentissa ja 7 §:ssä.

Mitä 1 ja 3 momentissa säädetään suomalaisesta poliisimiehestä, sovelletaan myös suomalaiseen rajavartiomieheen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

ampuma-aselain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ampuma-aselain (1/1998) 17 §:n 1 momentin 13 kohta, sellaisena kuin se on laissa 689/2013, seuraavasti:

17 §

Soveltamisalaa koskevat poikkeukset

Tämä laki ei koske:

13) Eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/399 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 863/2007, neuvoston asetuksen (EY) N:o 2007/2004 ja neuvoston päätöksen 2005/267/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/1624 tarkoitetuille Suomen alueella toimiville Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiehille kuuluvien ampuma-

Valiokunnan mietintö HaVM 13/2017 vp

aseiden, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten siirtoa Suomeen tai Suomesta ja niiden hallussapitoa;

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 16.6.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juho Eerola ps
varapuheenjohtaja Timo V. Korhonen kesk
jäsen Mika Kari sd
jäsen Elsi Katainen kesk
jäsen Kari Kulmala uv
jäsen Olli-Poika Parviainen vihr
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Wille Rydman kok
jäsen Joona Räsänen sd
jäsen Vesa-Matti Saarakkala uv
jäsen Matti Semi vas
jäsen Kari Tolvanen kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

istuntoasiainneuvos Henri Helo